

Testverslag van de **Nobilis Sonum 98**

Recensent: **Bert Oling**
Fabrikant: **Noble & Noble**
Model: **Nobilis Sonum 98**

Prijs: € 20,000 (per paar)

Type: Actieve luidsprekers



Nobilis Sonum 98 – Edel in voorkomen, edel in klankmatig resultaat

“Zo vaak komt het niet voor dat een set hoogwaardig actieve luidsprekers van Nederlandse en ook nog van Groningse oorsprong de weg naar onze luisterkamer weet te vinden.”

Toen het MC Systems technisch geweten en opperhoofd, Rob Meyst, mij vroeg om de eerste actieve luidspreker uit hun keuken te testen, zei ik dan ook volmondig en direct ja. De luidspreker was ontworpen en geproduceerd voor de zusteronderneming van MC Systems, Noble & Noble

Het was een wat sombere donderdag in Januari 2021 toen Rob himself de mooi en degelijk verpakte Nobilis 98 luidsprekers twee trappen op naar boven tilde — *ondergetekende tilt zelf even niet vanwege een rugblessure*. Het

uitpakken, de transportschroeven van het front los schroeven en de specifieke spike onder het front plaatsen inclusief het plaatsen van de luidsprekers nam weinig tijd in beslag. Dat gold ook voor het aansluiten — de gebalanceerde kabels voor de analoge verbinding met onze Mark Levinson voorversterker lagen al klaar, evenals een AES-EBU digitale verbinding met onze Metrum Acoustics Ambre netwerkadapter. In de uitgebreide en duidelijke handleiding van de Nobilis Sonum 98 luidsprekers wordt het optimaliseren van de opstelling in het horizontale en verticale vlak — *waterpas* — uitvoerig beschreven. Daarnaast worden er een aantal zinvolle voorstellen voor plaatsing in een stereo opstelling gedaan. We zijn dit nog niet vaak zo uitgebreid tegengekomen. Complimenten!

De Nobilis Sonum 98 actieve luidspreker

Een technisch signalement



Het uiterlijk van de Nobilis Sonum 98 is een onopvallende opvallende slanke zuil in een mooie matzwarte afwerking. De vormgeving komt voor rekening van Roderick Vos, een bekende designer en tweede partner van het Noble & Noble team.

De slanke Nobilis Sonum zuil meet 98 x 18 x 29 cm met een gewicht van 22,8 kg schoon aan de haak. De twee gebruikte luidspreker chassis zijn beide, conform het VCS systeem, achter elkaar geplaatste 13 cm mid-laag eenheden gecombineerd met een hoogwaardige ring-radiator tweeter. De drie eenheden komen uit een bekende Europese keuken en worden door Rob Meyst helemaal gemodificeerd en aangepast voor gebruik in deze luidspreker.

De eenheden worden actief aangestuurd door twee stevige versterkers uit de Hypex nCore klasse D keuken. De aanpassing van de eenheden aan elkaar komt voor rekening van een actief scheidingsfilter op basis van een precies geprogrammeerde DSP eenheid, eveneens uit de Hypex (Fusion) keuken. De winst van zo'n actief systeem t.o.v. een passief scheidingsfilter — *hoe mooi ook qua componenten en lay out* — is in alle opzichten groot. Alle belangrijke parameters kunnen heel eenvoudig in een softwareprogramma worden aangepast: een enorme stap voorwaarts t.o.v. een passief systeem, waar trial and error toch vaak de praktijk is. Meten en uiteindelijk luisteren naar een optimaal resultaat komen in een actief luidspreker ontwerp veel dichterbij elkaar. Maar bij de ontwerpen van Rob Meyst zijn, voordat er überhaupt met luidsprekerchassis gewerkt gaat worden, een paar andere eigenschappen heel belangrijk. Dat zijn o.a. de akoestische eigenschappen van de luidsprekerkast en het afstraalgedrag van de luidsprekers.



Een en ander staat heel goed omschreven op de website van de Nobilis Sonum 98. Beknopt samengevat, een goede luidspreker is een luidspreker waar de gehele kast en dus ook het frontpaneel geen actieve bijdrage levert

aan het klankmatige resultaat. Dus geen resonantie in wat voor vorm dan ook. Door de gekozen constructie van bijvoorbeeld de midlaag eenheden — *het Vibrations Cancellation System* — zijn deze nu niet gemonteerd op het frontpaneel dus vrij van resonanties en dus wordt het klankmatig resultaat niet verstoort.

Klein maar belangrijk detail: ook het aanpakken van de vervorming die veroorzaakt wordt door de conusophanging middels een Inert Ring is een detail dat we nog niet tegengekomen zijn in luidsprekerland. Deze Inert Ring is op een heel effectieve manier onderdeel van het frontpaneel. Dit alles is onderdeel van wat op de site van Noble & Noble the 7th side wordt genoemd. Diezelfde techniek wordt ook toegepast bij de tweeter, aangevuld met extra demping achter de tweeter zodat er zelfs geen rest-resonanties van het tweeter chassis kunnen optreden.

Wat verder de Nobilis 98 uniek maakt is het gebruik maken van technieken — *a tapered*

waveguide — om de output van de gebruikte eenheden een behoorlijke akoestische winst te geven. De tweeter krijgt daardoor een 5dB grotere output zonder dat er door de specifieke vorm van de hoornconstructie sprake is van toegevoegde kleuring of andere ongewenste bijproducten.

Omdat de Nobilis Sonum 98 een actieve luidspreker is, vinden we aan de achterkant een aansluitpaneel met een groot aantal analoge en digitale ingangen, waarbij de linkerluidspreker de “baas” is, die via een coaxiale S/PDIF kabel de rechterluidspreker aanstuurt. Een en ander wordt bediend met een bijgeleverde afstandsbediening.



De Nobilis Sonum 98 actieve luidspreker *Een klankmatige evaluatie*

Zoals reeds beschreven hebben we in eerste instantie gekozen voor een basisafstand van twee meter tussen de beide luidsprekers op een luisterafstand van ongeveer drie meter. Ter info: de luisterruimte is ongeveer 40 m², 2.7 meter hoog en goed gedempt.

De eerste week van leven met de Nobilis 98 hebben we vooral gewerkt vanuit de analoge XLR ingangen die verbonden waren met mijn Mark Levinson ML320S voorversterker. Om een optimale volume-instelling van het systeem

te krijgen moest er even wat geschoven worden met de afstandsbediening van de Nobilis Sonum 98 t.o.v. de volumeregelaar van de ML. Op zich geen probleem maar het is even zoeken omdat de Nobilis Sonum 98 geen indicatie heeft. Later zijn we de luidsprekers ook gaan gebruiken met de genoemde netwerkadaptor Metrum Acoustics Ambre als bron. Qua weergavekwaliteit veranderde er niets, een compliment voor de gebruikte elektronica.

Als we luidsprekers beoordelen gebruiken we als een soort kapstok de criteria die ooit zijn vastgelegd door opnametechnicus Jörg Jecklin in zijn boek Luidsprekertechniek.

Het is een poging om enige objectiviteit bij het beoordelen van het gedrag van luidsprekers te hanteren. De gebruikte criteria zijn o.a. Oplossend Vermogen, Klankvolume, Kleuring en Pulsweergave. Daarnaast wordt gekeken naar de kwaliteit van de stereoweergave, hoewel daar de ruimte en de plaatsing van de luidsprekers in de ruimte een relatief grote rol spelen.

Als het om Oplossend Vermogen gaat gebruiken we als referentieopname vaak een opname van het Nederlands Kamerkoor (Channel Classics CCS SA 27108 (sacd)) o.l.v. Peter Dijkstra van de Motetten van J.S. Bach. Zelfs een rabiante klassiekhater — *oorzaak: de terreur van een orgelende vader* — in mijn vriendenkring was tot tranen toe geroerd door het overbekende motet Jesu Meine Freude. Hoewel de opname zeker in vergelijking met de doorsnee pop cd heel zacht is opgenomen (gemiddeld -10dB zachter) bleef de dictie van het koor, de kleurverhoudingen van de individuele stemmen bij verschillende volume niveau's helemaal intact, evenals het stereobeeld. Diepte en breedte bleven steeds in een goede verhouding. Heel positief werd door de medelüsteraars muziek van het album Same Girl van Youn Sun Nah (ACT) beoordeeld.

De kwaliteiten van actieve luidsprekers zoals de Nobilis Sonum 98 waren voor eenieder overtuigend aanwezig. Dit album laat ons een bijzondere stem horen en een magnifieke opname en dito productie. Alleen al zo'n eerste nummer: My Favourite Things, met een stem en een paar simpele klokjes. *Adembenemend..*

Resonantievrij is in deze geen loze kreet, maar een werkelijk kwaliteitscriterium van de Nobilis Sonum 98 de stem staat rotsvast in de ruimte, van de begeleiding horen we perfect, elektrostaatachtig, de textuur van de gebruikte slagwerk instrumenten. Overigens zonder ook maar één moment te neigen naar overbelichting, die zo vaak tot luistermoeheid leidt.

Helemaal aan het andere uiteinde van het muziekspectrum beluisterden we een opname van filmmuziek van de componist/pianist Nils Frahm – Music for the Motion Picture Victoria. In het album gebruikt Frahm zowel pure elektronische klanken als eigen pianospel op één van de grootste piano's ter wereld. Vooral dat laatste instrument dat hij ook gebruikte op zijn album Solo is een testcase als het om impulsgedrag en afbeeldingsmaatstaf gaat. Niet goed ontworpen luidsprekers vallen hier genadeloos door de mand. De Nobilis Sonum 98 heeft er geen enkele moeite mee. De indrukwekkende bastonen van de Überpiano zijn inclusief de stofuitdrukking van de stalen snaren perfect aanwezig zonder dreunen en andere ongewenste bijgeluiden. Ook de subtiele geluiden van het mechaniek zijn onderdeel van de weergave en niet een losstaand na verloop van tijd irritant effect, in audiofiele kringen wel eens verward met het begrip detail.

We waren natuurlijk ook heel erg benieuwd naar de weergave van stemmen. We kwamen in de rijke ECM catalogus terecht bij een nieuw album — *Lost Ships* — van de Albanees-Duitse zangeres Elina Duni. Haar stem heeft een groot dynamisch bereik en is door de ECM techniek heel mooi in het begeleidende trio opgenomen. De Noble & Noble Nobilis Sonum 98 laat alle aspecten van deze opname heel precies horen,

de stem, de elektrische gitaar, de piano, het slagwerk, de bugel, heel natuurlijk, neutraal. In feite zou je kunnen vaststellen dat de Nobilis Sonum 98 een heel complete universele luidspreker is, die haarfijn de kwaliteiten van een goede opname laat horen – je zou hem monitor kwaliteiten kunnen toedichten – maar hij kan ook op een zachter pitje een aangename luisterervaring brengen.

We hebben nog wat geschoven met de plaatsing van de luidsprekers, omdat we wilden uitzoeken hoe het stereobeeld zich zou gedragen. Er waren medeluisteraars die van oordeel waren dat het beeld wel ietsje breder en dieper mocht zijn. Verder hadden we het gevoel dat we bij stemmenweergave van met name vrouwenstemmen in de pop/jazz/fusion wereld – bv. *Melanie di Biasio enz., stemmen die in de eindmix in elkaar gezet zijn* – wat minieme kleuring vaststelden. Maar nadat we de luidsprekers iets verder uit elkaar hadden geplaatst – *verbreed van 2,0 meter naar 2,6 meter* – was dat element ook weg. Ook akoestische opnames – bv Bach cantates door Suzuki op het label BIS profiteerden van de

kleine verplaatsing. Het geeft nog maar weer eens aan dat het schuiven met luidsprekers in je woonkamer al dan niet in samenwerking met je dealer een belangrijk onderdeel van de fine-tuning van je weergavesysteem kan zijn.

Voor wie?

De Noble & Noble Nobilis Sonum 98 kun je met recht een universele actieve luidspreker noemen. Hij is vooral interessant voor een groep muziekliefhebbers die weliswaar de interesse en het budget heeft om op zoek te gaan naar een zeer hoogwaardige muziekweergave in de woonkamer maar geen zin heeft in diverse apparaten – voorversterkers, eindversterkers, streamers, dac's kortom kastjes, kabeltjes met alle bijbehorende twijfels en onzekerheden. De actieve luidspreker zoals deze Noble & Noble Nobilis Sonum 98 is daar een heel goed antwoord op. Want naast zijn klankmatige kwaliteiten is zijn uiterlijk van een kwaliteit die in menig met zorg ingerichte design woonkamer niet zal misstaan. Waarvan Akte.



Wensen

Natuurlijk zijn er wensen, opties die het gebruik van deze mooie luidsprekers gemakkelijker kunnen maken. Zeker als je als recensent wat langer met een product leeft, komen dat soort wensen vanzelf boven drijven. Laat ik voorop stellen dat de weergavekwaliteit niet ter discussie staat, maar vooral dat er op het gebied van de bediening nog wel winst geboekt kan worden. Het scheelt weer een kastje als eventueel optioneel een streamer — *Roon Ready/ UPnP* — ingebouwd kan worden. Als voorbeeld: een Raspberry PI oplossing gekoppeld aan een App met ingangsfaciliteiten is een klasse bedieningsvriendelijker dan de huidige afstandsbediening. Vooral ook omdat je dan als gebruiker ziet wat je doet. Maar ik kan mij voorstellen dat er ook een categorie

muziek liefhebbers is die een App op een tablet niet ziet zitten en uitstekend met de bijgeleverde afstandsbediening zou kunnen leven. Kortom optioneel zou zo'n optie toegevoegde waarde hebben.



Auteur **Bert Oling**

Audio Advies & Tekst | Consultant & Journalist

Bouwjaar 1948, eerste stappen op het muzikale pad: op 5 jarige leeftijd speelde Bert “Roodborstje tikt tegen het raam” op de Hohner mondharmonica van zijn vader en daar is het niet bij gebleven. Eerste stappen op audiogebied: op 9 jarige leeftijd samen met Pa Oling een diodeontvanger in een luciferdoosje in elkaar gesoldeerd. Dankzij onze lange Oost-West georiënteerde buitenantenne luisterde ik via een hoogohmige hoofdtelefoon in storingsvrije kwaliteit o.a. daar de spionageberichten van de toenmalige DDR — *23, 25, 48, 96, 3, 7* — uren achter elkaar.

Middelbare school, studie Geschiedenis en Muziekwetenschappen, later Bedrijfskunde. Mede-oprichter en vormgever van een keten van HiFi-winkels in het Noorden des lands. Sinds 1996 actief als zelfstandig consultant voor bedrijfsvoering in het Midden - en Kleinbedrijf, daarnaast

actief als adviseur voor diverse overheden en fondsen op het gebied van de Podiumkunsten.

Vanaf eind tachtiger jaren actief als freelance journalist en onderzoeker in de audiowereld. Lag eerst de nadruk erg op analoge technieken, nu is Streaming Audio bijna core-business met wat uitstapjes naar andere disciplines. Meet zowel als Luister en heeft daarvoor een breed scala aan technische hulpmiddelen ter beschikking inclusief een stel nieuwsgierige oren.

Muziekbeleving staat centraal, zowel actief als passief. Grote collectie muziek van de aloude LP tot vele terrabytes aan digitale content. De nadruk in de collectie ligt op akoestische muziek — *klassiek en jazz* — hoewel dankzij de gebruikte muziekservices — *Qobuz en Tidal* — ook elektro-akoestische muziek in de breedste zin des woords een rol speelt.